23/06/2022

Θεία Λειτουργία στην Παλαιοχριστιανική Βασιλική του Καστρίου στη Χερσόνησο μετά από 12 αιώνες

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Πέτρας και Χερρονήσου

Σε κλίμα συγκίνησης και βαθιάς κατάνυξης τελέστηκε, για πρώτη φορά μετά από 12 αιώνες, Θεία Λειτουργία στην Παλαιοχριστιανική Βασιλική του Καστρίου στη Χερσόνησο χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Πέτρας και Χερρονήσου κ. Γεράσιμου. Αρχαιολογικές έρευνες τεκμηριώνουν τη διαρκή χρήση του χώρου, από τα πρωτομινωικά χρόνια έως το τέλος της πρωτοβυζαντινής

περιόδου

Η Παλαιοχριστιανική του Καστρίου δεν είχε λειτουργήσει από τον καταστροφικό σεισμό του 795 μ.Χ και ενώ οι αρχαιολογικές έρευνες τεκμηριώνουν τη διαρκή χρήση του χώρου από τα πρωτομινωικά χρόνια έως το τέλος της πρωτοβυζαντινής περιόδου.

«Η κληρονομιά και ο πλούτος του τόπου μας είναι ανεκτίμητος. Δεν έχω λόγια να περιγράψω τη συγκίνηση για την επαναλειτουργία της Παλαιοχριστιανικής του Καστρίου μετά από 1227 χρόνια.

Η παρουσία του Σεβασμιωτάτου κ. Γεράσιμου έχει και έναν ξεχωριστό συμβολισμό που δείχνει τη συνέχεια μία πνευματικής παράδοσης του τόπου μας που χάνεται στα βάθη των αιώνων.

Εμείς από την πλευρά μας οφείλουμε να αναδεικνύουμε αυτούς τους χώρους και να τους κάνουμε επισκέψιμους για το κοινό. Τα στοιχεία του πολιτισμού, της παράδοσης και της αρχαιολογικής κληρονομιάς είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την ευμάρεια του τόπου», δήλωσε ο Δήμαρχος Χερσονήσου Γιάννης Σέγκος.

Η Θεία Λειτουργία πραγματοποιήθηκε με αφορμή της Συνάξεως Πάντων Των Εν

Κρήτη Νεομαρτύρων και της εορτής του Ιερού Συνδέσμου των Κληρικών της Ιεράς Μητρόπολης Πέτρας και Χερρονήσου.

Η Παλαιοχριστιανική Βασιλική του Καστρίου στη Χερσόνησο άνοιξε πριν από μερικές εβδομάδες μετά από συντονισμένες ενέργειες του Δήμου Χερσονήσου σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου.

Η είσοδος για το κοινό είναι δωρεάν και από την πρώτη ημέρα επαναλειτουργίας του χώρου η επισκεψιμότητα είναι αυξημένη.

Η παλαιοχριστιανική βασιλική του Καστρίου

Στους ελληνιστικούς χρόνους το πλάτωμα του οχυρωμένου βράχου του Καστρίου καταλάμβανε ναός ο οποίος ήταν πιθανότατα αφιερωμένος στην Άρτεμη Βριτομάρτιδα. Από αυτόν έχει αποκαλυφθεί βάση της δυτικής κρηπίδας.

Στα ερείπιά του ανεγέρθηκε στο δεύτερο μισό του 4ου αιώνα ένα ορθογώνιο οικοδόμημα με περιμετρικές στοές στρωμένες με ψηφιδωτά, που ίσως είχε επίσης λατρευτική χρήση. Μετά τον καταστροφικό σεισμό του 448 μ.Χ. μέρος της κατασκευής του ενσωματώθηκε σε μία μικρότερων διαστάσεων τρίκλιτη παλαιοχριστιανική βασιλική που φαίνεται ότι στέγασε την έδρα της επισκοπής Χερσονήσου.

Η βασιλική διέθετε σύνθρονο και πλούσιο μαρμάρινο αρχιτεκτονικό διάκοσμο εισαγμένο από τα αυτοκρατορικά λατομεία της Προκοννήσου και της Θεσσαλίας. Τα δάπεδά της ήταν στρωμένα με ψηφιδωτά γεωμετρικού κυρίως διακόσμου.

Στο βορειοανατολικό τμήμα υπήρχε ταφικό παρεκκλήσιο και κατά μήκος της νότιας πλευράς της, σειρά προσκτισμάτων που περιελάμβαναν αποθήκες και πιθανότατα βαπτιστήριο. Η βασιλική ανακατασκευάστηκε τουλάχιστον δύο φορές, πριν από το 616 μ.Χ. και γύρω στα μέσα ή το τρίτο τέταρτο του 7ου αιώνα για να καταρρεύσει πιθανότατα από τον σεισμό του 795 μ.Χ.

Η αρχιτεκτονική

Η αρχιτεκτονική της είχε επιρροές από Συριακά πρότυπα με πλάγιο προθάλαμο στη νότια πλευρά του, ενώ διατηρεί αποσπασματικά σωζόμενα ψηφιδωτά δάπεδα, με φυτικά και γεωμετρικά μοτίβα στο κεντρικό κλίτος και τον νάρθηκα, μέρος των οποίων σώζεται σε καλή κατάσταση.

Μπροστά στην κόγχη του ναού βρέθηκε η μαρμάρινη βάση της Αγίας Τράπεζας που ήταν κάλυμμα ρωμαϊκής σαρκοφάγου. Στη νότια πλευρά του ιερού βρέθηκε ταφικό παρεκκλήσι λαξευμένο στο βράχο, που εκτιμάται ότι πρόκειται είτε για τάφο εξέχοντα κληρικού ή μάρτυρα.

Πάνω στην πλάκα ήταν τοποθετημένο ομφάλιο (μαρμάρινη κυκλική πλάκα) διακοσμημένο από χρωματιστά μάρμαρα, με λαξευμένο στεφάνι με τα φύλλα του να είναι γεμισμένα με μάργαρο, από το εσωτερικό του οστράκου μαλακίων(μαργαριτοφόρο όστρακο) και σταυρό που στο ένα σκέλος του σχηματίζεται το γράμμα Ρ ,που είναι το αρχαιότερο σχήμα του μονογράμματος Χριστός.